

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

SPRENDIMAS

2023 m. birželio 16 d. Nr. 21RE-434 (AG-367/05-2023)
Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Eglės Bilevičiūtės (posėdžio pirmininkė), Vilmos Drigotienės ir Vytauto Kurpuveso (pranešėjas), rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjo X, atstovaujamo advokato padėjėjo Pauliaus Škėrio, skundą dėl Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos sprendimo panaikinimo.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėjas X prašo: panaikinti Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – ir VMI, Inspekcija) 2023-05-15 nurodymą Nr. (23.31-08)-467-91775 (toliau – Nurodymas) nurašyti mokesstinę nepriemoką iš mokesčių mokėtojo sąskaitos. Paaiškino, kad VMI 2023-04-25 pranešime nurodoma, kad už 2009 m. mokestinį laikotarpį gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) skola yra 3615,61 Eur. VMI 2023-05-15 Nurodymu nurodė nurašyti mokesstinę nepriemoką iš kredito, mokėjimo ar elektroninių pinigų įstaigose esančių pareiškėjo sąskaitų.

Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatymo (toliau – MAĮ) 107 straipsnio 1, 2 dalyse nurodoma, kad mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas yra 5 metai. Mokesčio priverstinio išieškojimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo teisės priverstinai išieškoti mokesť atsiradimo dienos. Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo (toliau – GPMĮ) 27 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, jog nuolatinis Lietuvos gyventojas, per mokestinį laikotarpį gavęs pajamų, pagal mokesčio mokėjimo tvarką priskiriamų tiek A klasės, tiek B klasės pajamoms, pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui, iki kalendorinių metų, einančių po to mokesčio laikotarpio, gegužės 1 dienos privalo pateikti mokesčio administratoriui metinę pajamų mokesčio deklaraciją už praėjusį mokestinį laikotarpį ir joje deklaruoti visas praėjusio mokesčio laikotarpio pajamas ir už jas apskaičiuotą pajamų mokesť, jeigu šiame straipsnyje nenustatyta kitaip. To paties straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad nuolatinis Lietuvos gyventojas, kuriam pagal šį straipsnį nustatyta prievolė teikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, pajamų mokesčio skirtumą tarp metinėje pajamų mokesčio deklaracijoje už mokestinį laikotarpį apskaičiuotos pajamų mokesčio sumos ir mokesčiniu laikotarpiu sumokėtos (išskaičiuotos) pajamų mokesčio sumos privalo sumokėti į biudžetą iki šiame straipsnyje nustatyto metinės pajamų mokesčio deklaracijos pateikimo termino pabaigos.

MAĮ 105 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyta, kad mokesčių administratorius įgyja teisę priverstinai išieškoti mokesčių mokėtojo mokesstinę nepriemoką, jeigu mokesčių mokėtojas, be kita ko, nesumoka deklaruoto mokesčio atitinkamo mokesčio įstatyme nustatytu terminu. To paties straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad teisė išieškoti mokesstinę nepriemoką įgyjama kitą dieną po šio straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatyto termino pabaigos; tais atvejais, kai pasibaigus mokesčio sumokėjimo terminui mokesčių mokėtojas deklaraciją pateikia pavėluotai arba pateikia patikslintą deklaraciją, mokesčių administratorius įgyja teisę išieškoti patikslintoje mokesčių deklaracijoje

nurodytą mokesčių ir su juo susijusius delspinigius kitą dieną po minėtos deklaracijos pateikimo dienos. MAĮ 106 straipsnyje yra nustatyti mokesstinės nepriemokos priverstinio išieškojimo būdai. Šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodyta, jog nepriemoka priverstinai gali būti išieškoma priimant sprendimą dėl priverstinio jos išieškojimo iš mokesčių mokėtojo turto; šį sprendimą vykdo antstoliai CPK nustatyta tvarka.

Nagrinėjamu atveju VMI sprendimą išieškoti mokesstinę nepriemoką iš pareiškėjo turto priėmė 2023-05-15, nors teisę įgijo 2009-04-17. Kaip aukščiau minėta, mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas yra 5 metai, o išieškojimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo teisės priverstinai išieškoti mokesčių atsiradimo dienos. Mokesčių administratorius, pasibaigus mokesstinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminui, neturi teisės imtis jokių išieškojimo veiksmų, taip pat be mokesčių mokėtojo prašymo ar sutikimo įskaityti turimos permokos (skirtumo) mokesčiai nepriemokai, kurios pasibaigus priverstinio išieškojimo senaties terminas, padengti (MAĮ 107 straipsnio 4 dalis). Mokesčių administratoriaus teisė priverstinai išieškoti nepriemoką pasibaigia, kai sueina jos priverstinio išieškojimo senaties terminas (MAĮ 112 straipsnio 2 punktas). Nagrinėjamu atveju teisę išieškoti mokesčių deklaracijoje nurodytą mokesčių ir su juo susijusius delspinigius, jei tokie būtų taikomi, iš pareiškėjo mokesčių administratorius įgijo nuo 2009-04-17, taigi 5 metų mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas suėjo 2014-04-17 (b. l. 1–3).

Inspekcija su skundu nesutinka, prašo jį atmesti kaip nepagrįstą. Paaiškino, kad Vilniaus miesto apylinkės teismas (toliau – ir Teismas) 2018-02-15 nutartimi civilinėje byloje Nr. e2FB-4544-933/2018 iškėlė bankroto bylą fiziniam asmeniui X. Nutartis įsiteisėjo 2018-04-12. Teismas 2018-10-03 patvirtino patikslintą VMI hipoteka užtikrintą 33 147,40 Eur finansinį reikalavimą bei 24 016,24 Eur antrosios eilės finansinį reikalavimą pagal VMI 2018-09-14 raštą Nr. (23.28-08-1E)RNA-26314 „Dėl finansinio reikalavimo patikslinimo X bankroto byloje“. VMI finansinį reikalavimą sudarė 55 539,45 Eur mokesstinė nepriemoka ir 1 624,19 Eur įsiskolinimas pagal vykdomuosius dokumentus. 2020-10-30 Teismas, atsižvelgdamas į VMI 2020-10-05 sprendimą išregistruoti priverstinę hipoteką, patvirtino patikslintą VMI finansinį reikalavimą 57 163,64 Eur sumai. Į VMI finansinį reikalavimą, be kitų prievolių, buvo įtraukta X paskirta 3 615,61 Eur dydžio GPM bauda už atitinkamų mokesčių įstatymų pažeidimus. Teismas 2023-01-19 nutartimi nutarė baigti fizinio asmens X bankroto bylą ir nurašyti nepatenkintus kreditorinius reikalavimus, tarp jų ir VMI finansinį reikalavimą 50 553,59 Eur sumai. VMI nesutiko su šios nutarties dalimi ir 2023-01-24 pateikė atskirąjį skundą, kuriuo prašė iš dalies panaikinti Teismo 2023-01-19 nutartį ir priimti naują nutartį: nurašyti VMI 46 937,98 Eur reikalavimą ir palikti nenurašytą 3 615,61 Eur reikalavimą (bauda).

Vilniaus apygardos teismas 2023-03-23 nutartimi civilinėje byloje Nr. e2S-707-432/2023 paliko nenurašytą VMI kreditorinį reikalavimą 3 615,61 Eur (GPM bauda už mokesčių įstatymų pažeidimus). VMI svetainėje, paskyroje Mano VMI 2023-04-25 pareiškėjui buvo įkeltas pranešimas apie 3 675,61 Eur nesumokėtas prievoles (3 615,61 Eur baudą, kurios mokėjimo terminas 2009-04-17, teisė išieškoti 2023-01-27 ir 60,00 Eur baudą už administracinį nusižengimą, kurios mokėjimo terminas 2019-11-01, teisė išieškoti 2023-01-27). Kadangi nepriemoka nustatyto terminu nebuvo sumokėta, VMI 2023-05-15 priėmė Nurodymą.

Vadovaujantis MAĮ 107 straipsniu, priverstinio išieškojimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo teisės priverstinai išieškoti mokesčių dienos; suėjus mokesčio priverstinio išieškojimo senaties terminui, pasibaigia ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas. MAĮ 108 straipsnio 1 dalies 4 punkte numatyta, kad senatis nutrūksta, kai kitų įstatymų arba teisės aktų nustatytais atvejais sustabdomas mokesstinės nepriemokos išieškojimas, o 108 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodoma, kad šio straipsnio 1 dalies 4 punkte nurodytu atveju nepriemokos priverstinio išieškojimo senatis prasideda iš naujo nuo to laiko, kai priverstinio išieškojimo veiksmai pagal kitus įstatymus arba teisės aktus gali būti atnaujinti.

Pareiškėjo teigimu, VMI 2009-04-17 įgijo teisę išieškoti 3 615,61 Eur GPM baudą, t. y. nuo datos, kada turėjo būti sumokėta paskirta bauda, 5 metų priverstinio išieškojimo senaties terminas suėjo 2014-04-17. Tokia jo pozicija yra visiškai nepagrįsta. Vadovaujantis MAĮ 107 straipsnio 2

dalimi, priverstinio išieškojimo senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo teisės priverstinai išieškoti mokesį atsiradimo dienos, o ne nuo dienos, kai mokesčiai (mokesčio bauda) mokesčių įstatymų nustatyta tvarka turėjo būti sumokėtas. Kaip minėta, Teismas 2018-02-15 nutartimi iškėlė bankroto bylą pareiškėjui, o į VMI finansinį reikalavimą buvo įtraukta ir paskirta 3 615,61 Eur dydžio GPM bauda už atitinkamų mokesčių įstatymų pažeidimus. Teismas 2023-01-19 nutartimi nutarė baigti fizinio asmens bankroto bylą ir nurašyti nepatenkintus kreditorinius reikalavimus, ši teismo nutartis įsiteisėjo 2023-01-26, todėl tik nuo kitos dienos, t. y. nuo 2023-01-27 VMI atsirado teisė išieškoti 3 615,61 Eur GPM baudą, kuri pagal Lietuvos Respublikos fizinių asmenų bankroto įstatymo (toliau – FABĮ) 29 straipsnio 7 dalį negali būti nurašyta. Kasacinio teismo jurisprudencijoje išaiškinta, jog FABĮ 29 straipsnio 7 dalyje išdėstytas reikalavimų, kurie turi būti vykdomi net ir pasibaigus fizinio asmens bankroto procesui, sąrašas yra išsamus, taigi negali būti aiškinamas plečiamai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016-07-15 nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-378-915/2016, 34 punktas; 2018-10-24 nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-380-690/2018, 24 punktas).

Kadangi po bankroto bylos užbaigimo likusi GPM bauda nebuvo sumokėta, VMI 2023-04-25 Mano VMI įkėlė pareiškėjui pranešimą apie 3 675,61 Eur nesumokėtas prievolės Pranešime buvo nurodyta, kad nesumokėjus nurodytos skolos per 14 kalendorinių dienų nuo pranešimo datos, VMI inicijuos mokesstinės skolos priverstinį išieškojimą iš pareiškėjo sąskaitų. Atsižvelgiant į tai, jog pranešime nurodyta nepriemoka nebuvo sumokėta, VMI priėmė Nurodymą nurašyti 3 615,61 Eur iš mokesčių mokėtojo sąskaitos (sąskaitų) ir perdavė vykdyti kredito įstaigoms Lietuvoje. Akivaizdu, jog nagrinėjamu atveju VMI teisę priverstinai išieškoti skundžiamame Nurodyme nurodytas baudas įgijo tik 2023-01-27, t. y. po pareiškėjo bankroto bylos užbaigimo, todėl priimant Nurodymą priverstinio išieškojimo terminas nebuvo suėjęs. Vien ta aplinkybė, kad pareiškėjas priverstinio išieškojimo senaties terminą reglamentuojančias teisės normas nori aiškinti jam palankiai, MAĮ 107 straipsnio normas aiškinant atsietai nuo kitų normų, neleidžia daryti išvados, kad teisinis reglamentavimas nėra aiškus ar kad priverstinio išieškojimo senatis Nurodymo priėmimo metu būtų suėjusi (b. l. 18–20).

Skundas atmestinas

Ginčas byloje kyla dėl VMI 2023-05-15 Nurodymo nurašyti mokesstinę nepriemoką iš mokesčių mokėtojo (pareiškėjo) sąskaitos (sąskaitų) (b. l. 6–7).

Nurodymas priimtas po to, kai pareiškėjui buvo išsiųstas 2022-04-25 pranešimas apie nesumokėtus mokesčius (b. l. 4–5). Nurodymas priimtas vadovaujantis MAĮ 33 straipsnio 8 punktu, 105 straipsniu, 106 straipsnio 1 dalies 1 punktu, kartu pridėtoje prievolių ataskaitoje pažymima: mokesstinis laikotarpis 2009-04-17–2009-04-17; deklaracijos pateikimo data 2009-04-17; bauda eurais 3615,61 Eur. Šalys nesutaria dėl to, ar yra suėjęs senaties terminas priverstiniam išieškojimui.

MAĮ 105 straipsnyje nustatyta, kad mokesčių administratorius įgyja teisę priverstinai išieškoti mokesčių mokėtojo mokesstinę nepriemoką, jeigu yra bent vienas iš nustatytų pagrindų: 1) mokesčių mokėtojas nesumoka mokesčio ir su juo susijusių sumų, nurodytų mokesčių administratoriaus raginime; 2) mokesčių mokėtojas nesumoka deklaruoto mokesčio arba muitinės deklaracijoje nurodyto mokesčio atitinkamo mokesčio įstatyme ar jo pagrindu priimtame lydima jame teisės akte nustatytu terminu; 3) mokesčių mokėtojas šio Įstatymo 81 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatytais terminais nesumoka mokesčių administratoriaus sprendime, pagal kurį mokesčių mokėtojui naujai apskaičiuojamas ir nurodomas sumokėti mokesčiai ir (arba) su juo susijusios sumos, nurodyto mokesčio ir su juo susijusių sumų (1 dalis). Teisė išieškoti nepriemoką įgyjama kitą dieną po to, kai pasibaigia raginime sumokėti mokesį ir su juo susijusias sumas nurodytas terminas, o jeigu raginimas nesiunčiamas, – kitą dieną po šio straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktuose nustatyto termino pabaigos. Tais atvejais, kai pasibaigus sumokėjimo terminui mokesčių mokėtojas mokesčio deklaraciją pateikia pavėluotai arba pateikia patikslintą deklaraciją, mokesčių administratorius įgyja teisę išieškoti patikslintoje deklaracijoje nurodytą mokesį ir su juo susijusius delspinigius kitą dieną po deklaracijos pateikimo dienos (2 dalis). Pagal MAĮ 106 straipsnio 1 dalies 1 punktą, nepriemoka

priverstinai gali būti išieškoma duodant kredito, mokėjimo ir (ar) elektroninių pinigų įstaigai nurodymą nurašyti nepriemokos sumas iš asmens sąskaitos (sąskaitų).

MAĮ 107 straipsnyje įtvirtinta, kad mokesčio ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas yra 5 metai ir pradedamas skaičiuoti nuo teisės priverstinai išieškoti mokesčių atsiradimo dienos (1, 2 dalis). Suėjus mokesčio priverstinio išieškojimo senaties terminui, pasibaigia ir su juo susijusių sumų priverstinio išieškojimo senaties terminas (3 dalis). Mokesčių administratorius, pasibaigus priverstinio išieškojimo senaties terminui, neturi teisės imtis jokių išieškojimo veiksmų, taip pat be mokesčių mokėtojo prašymo ar sutikimo įskaityti mokesčių mokėtojo turimos mokesčio permokos (skirtumo) mokestinei nepriemokai, kurios pasibaigęs priverstinio išieškojimo senaties terminas, padengti (4 dalis). Šio Įstatymo 106 straipsnyje nurodytais būdais pradėjus mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūras, jos užbaigiamos nepaisant to, jog jų vykdymo metu pasibaigia mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas. Tuo atveju, kai nurodytais atvejais išieškoti mokestinės nepriemokos visiškai ar iš dalies nepavyksta, pakartotinai inicijuoti mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo procedūrą galima tik tuo atveju, jei nepasibaigęs mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas (5 dalis).

Pagal MAĮ 108 straipsnį mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senatis nutrūksta, kai: šio Įstatymo 110 straipsnio 1 ar 2 dalyje nurodytu pagrindu (t. y. skundo, kilus mokestiniam ginčui, padavimas; mokestinės paskolos sutarties sudarymas) sustabdomas priverstinis išieškojimas; <...> kitų įstatymų arba teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka sustabdomas nepriemokos išieškojimas (1 dalies 1-4 punktai). Po išieškojimo senaties termino nutrūkimo nepriemokos priverstinio išieškojimo senatis prasideda iš naujo: nuo sprendimo dėl mokesčių mokėtojo skundo mokestinuose ginčiuose įsiteisėjimo dienos; nuo mokestinės paskolos sutarties nutraukimo dienos; <...> nuo to laiko, kai priverstinio išieškojimo veiksmai pagal kitus įstatymus arba teisės aktus gali būti atnaujinti (2 dalis). MAĮ 112 straipsnyje nurodyta, kad mokesčių administratoriaus teisė priverstinai išieškoti mokestinę nepriemoką pasibaigia, kai pasibaigia mokestinė prievolė ir kai sueina mokestinės nepriemokos priverstinio išieškojimo senaties terminas.

VMI pateikė Komisijai į bylą Vilniaus apygardos teismo 2023-03-23 sprendimą (civilinė byla Nr. e2S-707-432/2023), iš kurio matyti, jog 2018-02-15 nutartimi pareiškėjui buvo iškelta bankroto byla, o į VMI finansinį reikalavimą buvo įtraukta ir paskirta 3 615,61 Eur dydžio GPM bauda (t. y. ginčo suma) už mokesčių įstatymų pažeidimus; Vilniaus miesto apylinkės teismas 2023-01-19 nutartimi nutarė baigti bankroto bylą ir nurašyti nepatenkintus kreditorinius reikalavimus. Tačiau Vilniaus apygardos teismas nurodė, jog Vilniaus miesto apylinkės teismo sprendimu pareiškėjo bankroto byloje kreditorės VMI reikalavimo dalis (3615,61 Eur bauda) neturėjo būti nurašyta, kadangi buvo pagrindas taikyti FABĮ 29 straipsnio 7 dalyje įtvirtintą išimtį, bei paliko šią sumą nenurašytą (b. l. 36–41). Įvertinus minėtame Vilniaus apygardos teismo sprendime nurodomas aplinkybes, t. y. tai, jog minėta 3615,61 Eur suma buvo VMI finansiniu reikalavimu pareiškėjo bankroto byloje (o tai reiškia, kad jos priverstinio išieškojimo procedūra bankroto bylos metu nebuvo baigta, t. y. išieškojimo senaties terminas nebuvo suėjęs, o bankroto bylos metu buvo sustabdytas), be to, Teismas sprendimu nustatė, kad ši suma pagal FABĮ 29 straipsnio 7 dalį (kaip bauda, paskirta už fizinio asmens padarytus kitų įstatymų pažeidimus) negali būti nurašyta ir paliko šią sumą nenurašyta, Komisija daro išvadą, jog 3615,61 Eur VMI nagrinėjamu atveju turėjo teisę, pareiškėjui 2023-04-25 išsiuntusi pranešimą apie nesumokėtus mokesčius (b. l. 21–22), pasibaigus pastarajame nurodytam terminui, priimti 2023-05-15 Nurodymą nurašyti minėtą sumą nuo pareiškėjo sąskaitos(-ų). Sprendimas atitinka Lietuvos Respublikos viešojo administravimo 10 straipsnio 5 dalies reikalavimus, pagrindo jį naikinti remiantis pareiškėjo skunde nurodomais argumentais Komisija nenustatė.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

X skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo dienos bylos šalys turi teisę apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkė
Komisijos nariai

Eglė Bilevičiūtė
Vilma Drigotienė
Vytautas Kurpuvesas